

N A Š D A L J N I B L I Ž N J I S V E T

Janez Menart

**ALPHONSE DE
LAMARTINE**

Začetnika Francoske romantične poezije Alphonsa de Lamartina (1790–1869) ob tej priložnosti ne kaže ponovno predstavljati, saj je v 11. številki Sodobnosti 1992 že izšla njegova pesnitev »Brajda in dom«. Zato za uvod samo nekaj intimnih besed k pesmi, ki jo to pot predstavljamo iz zbora, ki bo prihodnje leto izšel v znani zbirki *Lirika*, ki v čast naše pesniške besede in kulture že tretje desetletje izhaja pri založbi Mladinska knjiga.

PRVO ŽALOVANJE (*Le Premier Regret. Élégie.*) je Lamartine napisal v Parizu maja 1830. To je spomin na njegovo mladostno ljubezen, ki jo je doživel z neko Neapelčanko leta 1812, ko je obiskal Italijo. Zgodbo je pozneje 1848 popisal tudi v kratkem romanu z naslovom »Graziella«, kakor naj bi bilo štirinajstletnemu dekletu ime, in v roman vključil tudi to pesem. O njenem nastanku sam pesnik v komentarjih k svojim pesmim pripoveduje takole: »Bilo je spomladi leta 1830, dva meseca pred julijsko revolucijo. Bil sem na dopustu v Parizu... Nekega dne me je žena prosila, naj jo pospremim k večernicam... Medtem ko so duhovniki peli psalme, sem stal za nekim stebrom, na katerem je visela slika, ki je predstavljala ekshumacijo neke device... Ta slika me je spomnila na Graziello. Stisnilo me je pri srcu; ničesar več nisem slišal in po glavi so se mi motali ti verzi in v oči so mi stopile solze. Ko sem se vrnil domov, sem sédel in začel pisati te kitice. Pisal sem poln sanjarij in solza celih šest ur.« (V svojem kratkem romanu »Graziella« nastanek pesmi popiše drugače – morda je tu delovala želja po ganljivosti. V 32. poglavju namreč piše: »Nekega dne v letu 1830, ko sem bil vstopil v neko pariško cerkev, so prinesli vanjo krsto, pokrito z belim pregrinjalom; v krsti je bilo neko dekle. Ta krsta me je spomnila na Graziello. Skril sem se v senco nekega stebra. Mislim sem na Procido in dolgo jokal. Solze so se posušile, toda črni oblaki, ki so se mi podili skozi misli med tem žalostnim pogrebni obredom, se niso razgubili. Zamišljen sem se vrnil v svojo sobo. Predal sem se spominom, ki sem jih obnovil v tem dolgem zapisu, in v enem samem zamahu in med solzami napisal pesem z naslovom »Prvo žalovanje«. To je v dvajsetih letih že obledeli zapis čustva, ki je brizgnilo v prvi izbruh mojega srca. Toda v njem je še zmerom čuti ranjeno intimno čustvo, za katerim bo za zmerom ostala brazgotina. Tu je ta pesem, balzam za neko rano, rosica na srce, vonj nagrobne rože. Manjka samo še milo ime Graziella. Vpletel bi ga bil v katero izmed kitic, če bi ta svet premogel kak dovolj čist kristal, da bi lahko vpil vase to solzo, ta spomin, to ime!«)